

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

FALEZ ÇEVRE YÖNETİM DANIŞMANLIĞI TURİZM İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	7
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	9
7. DENETİM BULGULARI	9

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Şirketin Personel Yapısı	3
Tablo 2: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	3
Tablo 3: Şirketin Ayrıntılı Gelir Tablosu	4
Tablo 4: Birikmiş Yıllık Ücretli İzni Bulunan İşçilere İlişkin Örnek Tablo	20
Tablo 5: Olağan Genel Kurul Toplantı Tarihleri	23

KISALTMALAR

A.Ş.	: Anonim Şirket
BOBİ FRS	: Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
VUK	: Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Vadesinde Tahsil Edilmeyen Alacaklar İçin Yıl Sonunda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi
2. Şirket Yönetim Kurulu ile Genel Kurulun Gerekli Tedbirleri Almaması ve Şirket Faaliyetlerinin Mali Açıdan Sürdürülemez Düzeyde Olması
3. Şirketin Yabancı Kaynaklarının Öz Kaynaklarını Geçmesi Sebebiyle Finansal Gider Kısıtlamasına Tabi Olması

B. Diğer Bulgular

1. Muhtasar Beyannameleri ile Beyan Edilmiş Olan Vergilerin İlgili Olduğu Vergi Dairesine Ödenmemesi
2. KDV Beyannameleri İle Beyan Edilmiş Olan Katma Değer Vergisi Tutarlarının İlgili Olduğu Vergi Dairesine Ödenmemesi
3. Bazı Alımların Kamu İhale Kanunu Kapsamı Dışında Yapılması
4. İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması
5. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
6. Şirket Bütçesinin Hazırlanmaması
7. Olağan Genel Kurul Toplantılarının Kanunda Öngörülen Sürede Yapılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Şirket, "Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi" unvanıyla Fatih DOĞAN tarafından, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 2014 yılında kurulmuş olup, 31.10.2014 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir. Fatih DOĞAN, 27.11.2014 tarihli dilekçesiyle, şirketi ivazsız şartsız Muratpaşa Belediyesine devretmek istediğini bildirmiştir. Antalya Muratpaşa Belediye Meclisinin 03.12.2014 tarih ve 523 sayılı kararıyla şirketin ivazsız şartsız Muratpaşa Belediyesine hibe yoluyla devredilmesine oy birliği ile karar verilmiş ve şirket yönetim kurulunun 23.12.2014 tarihli kararı ile hisse devir işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Şirketin faaliyet alanı şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup esas olarak; 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 126'ncı maddesi ile 27.06.1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen ek madde 20 ve 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin uygulanmasına dair usul ve esaslara ilişkin tebliğin 28'inci maddesi doğrultusunda il özel idareleri, belediyeler ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ve belediye bağlı kuruluşlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ve Kamu İhale Genel Tebliği 78'inci madde hükümleri kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yöntemiyle çalıştırılan personelin işçi statüsünde istihdam edilebilmelerini sağlamaya ve/veya bu kapsamda işçi statüsünde personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri yürütmeye ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarına insan kaynakları alanında eğitim ve hizmet vermek, organizasyonlarını kurmak, eğitim ve personel danışmanlığı yapmak, özel resmi tüm kuruluşlara, belediyelere dışarıdan kalıcı veya geçici işgücü temin etmektir.

Ayrıca otel, motel, kamping, pansiyon, tatil köyü, dinlenme evleri, tarmak istasyonu, plaj, pastane, lokanta, kafeterya, çay bahçesi, kıraathaneler, nargile salonları gibi konaklama, dinlenme, gezme, eğlenme, yiyecek ve içecek yerleri, komple turistik tesisler, yüzme havuzu, hamam, sauna, turistik alanlar, otoparklar, su sporları, kış sporları, doğa sporları, dağ turizmi, kaplıca turizmi, açık ve kapalı spor salonları, gece kulübü, dağ, deniz ve diğer su sporları ve eğlenceleri, rafting, su kayağı yüzme ve bu alandaki diğer dağ ve su sporlarına yönelik faaliyetler ve bu faaliyetler için gerekli tesis ve işletmeleri kiralamak ve benzeri iş ile iştigal etmektir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi kamu ve özel hukuka tabi olarak kurulmuş olup, faaliyetlerini ise temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörülmüş zaruri bir organdır.

Şirketin 04.05.2024 tarihli Olağan Genel Kurulunda 1 yıllık süre ile atanan beş kişilik Yönetim Kurulu bulunmaktadır.

Şirketin teşkilat yapısında doğrudan Yönetim Kurulu Başkanı'na bağlı beş departman belirlenmiştir. Bunlar; Satın Alma Departmanı, İnsan Kaynakları, Muhasebe ve Finans Departmanı, İş Sağlığı ve Güvenliği Departmanı, Muratpaşa Belediyesi Özel Güvenlik Hizmetleri Personel Temini Departmanı ve Teneffüs Park İşletmesi'nden oluşmaktadır.

Bu departmanlarda; Muhasebe ve İnsan Kaynakları Müdürü, Muhasebe Uzmanı, Satın Alma Müdürü, Satın Alma Sorumlusu, İnsan Kaynakları Uzmanı (4 kişi), İş Güvenliği Uzmanı (3 kişi), Destek Personeli, Güvenlik Yöneticisi ve Şoför 4857 Sayılı İş Kanuna tabi olarak çalışmaktadır. Teneffüs Park İşletmesinde 4857 Sayılı İş Kanuna tabi olarak çalışan; İdari İşler Sorumlusu, Koordinatör, Teknik Personel, Gişe Personeli, Sekreter, Temizlik Görevlisi, Animasyon Şefi (3 kişi), Animatör (13 kişi) bulunmaktadır.

Şirket; Muratpaşa Belediyesi'ne 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 24. Maddesi uyarınca işçi statüsünde personel temini hizmeti vermektedir.

Tablo 1: Şirketin Personel Yapısı

SIRA NO	BAŞKANLIK/MÜDÜRLÜK/BİRİM	İŞÇİ	GEÇİCİ İŞÇİ	GENEL TOPLAM
1	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE SIFIR ATIK MD.	15		15
2	DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	58		58
3	FEN İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	275		275
4	HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ	74		74
5	İMAR VE ŞEHİRCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ	38		38
6	İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	112		112
7	İŞLETME VE İŞTİRAKLER MÜDÜRLÜĞÜ	185		185
8	KREŞ MÜDÜRLÜĞÜ	115		115
9	KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	41		41
10	MALİ HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ	48		48
11	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	13		13
12	PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ	310		310
13	SOSYAL DESTEK HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	36		36
14	SOSYAL YARDIM İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	80		80
15	SPOR İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	86		86
16	TEMİZLİK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	545		545
17	YAPI KONTROL MÜDÜRLÜĞÜ	23		23
18	ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ	175		175
19	SAĞLIK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	44		44
20	TENEFFÜS PARK	20	2	22
21	İNSAN KAYNAKLARI -MERKEZ OFİS	14		14
	TOPLAM	2.307	2	2.309

1.3. Mali Yapı

Şirketin nominal sermaye tutarı 72.000.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Muratpaşa Belediyesi, şirketin % 100 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2024 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Muratpaşa Belediyesi	72.000.000,00	%100

Şirketin amacı, Muratpaşa Belediyesine personel hizmet temini olup bu nedenle şirketin ana gelirleri Muratpaşa Belediyesinden alınan hakediş gelirleridir. Bunun yanında Teneffüs Park İşletme gelirleri de şirketin önemli gelir kalemleridir. Ancak işletme zarar etmekte olup

detaylı gelir tablosu aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Şirketin Ayrıntılı Gelir Tablosu

İŞLETME AYRINTILI GELİR TABLOSU		
		01.01.2024-31.12.2024
	Önceki Dönem	Cari Dönem
A- BRÜT SATIŞLAR	623.844.369,36	1.359.147.662,57
1-YURTİÇİ SATIŞLAR	618.628.161,36	1.357.728.247,23
3-DİĞER GELİRLER	5.216.208,00	1.419.415,34
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	5.014,08	8.062,44
1-SATIŞTAN İADELER (-)	5.014,08	8.062,44
C- NET SATIŞLAR	623.839.355,28	1.359.139.600,13
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	647.204.824,76	1.425.426.118,58
1-SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)	0,00	0,00
3-SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)	647.204.824,76	1.425.426.118,58
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	-23.365.469,48	-66.286.518,45
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)	7.135.949,01	14.658.918,91
2-PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)	111.193,75	209.780,02
3-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)	7.024.755,26	14.449.138,89
FAALİYET KARI VEYA ZARARI (-)	-30.501.418,49	-80.945.437,36
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	1.005.785,73	6.874.972,12
3-FAİZ GELİRLERİ	732.373,92	249.465,74
4-KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR	0,00	95.576,51
7-KAMBİYO KARLARI	273.411,81	104.350,29
9-ENFLASYON DÜZELTME KARLARI	0,00	6.423.451,59
10-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR	0,00	2.127,99
G- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)	273.424,59	345.522.852,79
2-KARŞILIK GİDERLERİ(-)	0,00	345.370.196,72
4-KAMBİYO ZARARLARI(-)	273.424,59	104.362,02
10-DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	0,00	48.294,05
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	15.345,61	69.375,12
1-KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)	15.345,61	69.375,12
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR (-)	-29.784.402,96	-419.662.693,15
I- OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	175.368,66	1.157.461,68
2-DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	175.368,66	1.157.461,68
J- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	443.938,51	735.569,17
1-ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)	115.426,31	0,00
3-DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	328.512,20	735.569,17
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-30.052.972,81	-419.240.800,64
K-DÖNEM KARI, VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)	0,00	0,00
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-30.052.972,81	-419.240.800,64

Şirketin, 2023 yılı dönem net zararı -30.052.972,81 TL, 2024 yılında da zarar etmiş olup dönem net zararı -419.240.800,64 TL olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı dönem net zararı 2023 yılına göre %1295,01 oranında artış göstermiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS' de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kar veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve

uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

İç kontrol, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. 6102 sayılı TTK esasları çerçevesinde kurulmuş olup faaliyetlerini de bu esaslar çerçevesinde yürütmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında; *"Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulatmak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir."* hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanun'un "Riskin erken saptanması ve yönetimi" başlıklı 378'inci maddesinde ise; *"(1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır."* denilmektedir.

TTK'nın 366'ncı ve 378'inci maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol süreçleri zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Kanun'un 378'inci maddesinde belirtildiği gibi denetçinin gerekli görüp bunu yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi halinde iç kontrol sisteminin kurulması diğer şirketlerde de zorunludur.

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na tabi olmadığı için, bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi kurma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ayrıca, 6102 sayılı Kanun'un anılan maddeleri uyarınca Şirket Yönetim Kurulu tarafından uzman bir "komite" kurulması ve bu "komite" tarafından değerlendirme raporu hazırlanması hususunda herhangi bir zorunluluk bulunmadığından, bir iç kontrol birimi kurulmamış ve bu bağlamda Şirketin iç kontrol sistemine ilişkin bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Vadesinde Tahsil Edilmeyen Alacaklar İçin Yıl Sonunda Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin mali tablolarının incelenmesi neticesinde, “120 Alıcılar” hesabında kayıtlı bulunan alacaklardan tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği, sadece asıl alacağın kayıtlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “Ticari İşlerde Faiz” başlıklı 8’inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler. Taraflar, sözleşmede temerrüt faizi oranını belirlememişlerse, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun’un 2’nci maddesinin ilk fıkrasına göre; temerrüde düşen borçlu, geçmiş günler için 1’inci maddede belirlenen kanuni faiz orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur. Bununla birlikte, 3095 sayılı Kanun, bazı şartlarda daha yüksek orandan temerrüt faizi talep edilebilmesine imkân tanımaktadır. Mezkûr Kanun’un 2’nci maddesine göre Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, 1’inci maddeyle belirlenen orandan fazla ise bu oran üzerinden gecikme faizin hesaplanması gerekmektedir.

Hesaplanan gecikme faiz tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sistemine kaydedilmesi gerekmektedir. 26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan 1 Seri No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (c) bendinde, işletmelerin faaliyet alanı kapsamındaki işlerden kaynaklanan temerrüt faizi gelirlerinin "649 Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar" hesabında kaydedilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Karşılık hesap olarak da, asıl alacağın takip edildiği “120 Alıcılar” hesabının borçlandırılması gerekmektedir.

Şirket cevabında, bulgu doğrultusunda 2025 yılında vadesinde tahsil edilmeyen alacaklar için yıl sonunda faiz tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir.

Sözleşme hükümlerinin zamanında yerine getirilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan ve şirket açısından sözleşmeye bağlı bir alacak haline gelen gecikme faizi tutarlarının asıl alacak gibi nakit akışına bağlı olmaksızın muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

BULGU 2: Şirket Yönetim Kurulu ile Genel Kurulun Gerekli Tedbirleri Almaması ve Şirket Faaliyetlerinin Mali Açıdan Sürdürülemez Düzeyde Olması

Şirket sermayesinin yıllar itibariyle gerçekleşen zararlar nedeniyle karşılıksız kaldığı, aktif hesaplarda yer alan toplam tutarın toplam borçları karşılayamayacak duruma geldiği, bir başka deyişle şirketin teknik olarak iflas ettiği, ancak yönetim kurulu tarafından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre yapılması gereken işlemlerin gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 376'ncı maddesinde, "Sermayenin Kaybı ve Borca Batık Olma Durumu" düzenlenmiştir. Sermaye kaybı, anılan Kanun maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, borca batık olma durumu ise üçüncü fıkrasında tanımlanmıştır.

6102 sayılı TTK'nın 376 maddesinin birinci fıkrasında; son yıllık bilançoda, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağıracağı ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunacağı, 376 maddesinin ikinci fıkrasında ise son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhâl toplantıya çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar verilmediği takdirde şirket kendiliğinden sona ereceği hususları yer almıştır.

Diğer taraftan; borca batık olma durumu ise TTK 376 maddesinin üçüncü fıkrasında; *"şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, yönetim kurulu, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartır. Bu bilançodan aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması hâlinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflasını ister. Meğerki, iflas kararının verilmesinden önce, şirketin açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki şirket borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasının diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş ve bu beyanın veya sözleşmenin yerindeliği, gerçekliği ve geçerliliği, yönetim kurulu tarafından iflas isteminin bildirileceği mahkemece atanan bilirkişilerce doğrulanmış olsun. Aksi hâlde mahkemeye bilirkişi incelemesi için yapılmış başvuru, iflas bildirimi olarak kabul olunur."* şeklinde düzenlenmiştir.

Şirketin 31.12.2024 tarihli bilançosu incelendiğinde; şirket varlıklarının 266.007.954,34 TL, yabancı kaynaklarının 607.671.766,81 TL ve Özkaynaklarının ise -341.663.812,47 TL olduğu, aktiflerin, şirket borçlarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılmış olup teknik olarak iflas ettiği anlaşılmıştır. Yönetim Kurulu ve Genel Kurul kararları incelendiğinde, Yönetim Kurulu'nun ve Genel Kurul'un "Sermayenin Kaybı ve Borca Batık Olma Durumu" hakkında herhangi bir girişimde bulunmadığı ve TTK'nın 376'ncı maddesi gereğince bu durumları ortadan kaldırmaya yönelik tedbirlerin alınmadığı görülmüştür.

Şirket tarafından verilen cevapta, şirket sermayesinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması neticesinde Yönetim Kurulu 25.02.2025 tarih ve 2025/07 sayılı kararı ile 27.02.2025 tarihinde "Türk Ticaret Kanunu'nun 376.Maddesi Uyarınca Şirket Sermaye İle Kanuni Yedek Akçeler Toplamının Karşılıksız Kalması Konusunun Görüşülmesi ve İyileştirici Önlemlerin Sunulması" gündem maddesini görüşmek üzere Genel Kurulu toplantıya çağırıldığı, iyileştirici önlemlerin Genel Kurulun onayına sunulduğu ve önümüzdeki süreçte iflası gerektirecek hususların giderileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler de göz önünde bulundurulduğunda; TTK'nın 376'ncı maddesinin bir ve ikinci fıkraları gereği yönetim kurulunun genel kurulu hemen toplantıya çağırarak uygun gördüğü iyileştirici önlemleri genel kurula sunması, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartılması, bilançoya göre aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetip yetmediğinin tespit edilmesi, yetmediğinin anlaşılmaması ve sermayenin iyileştirilmesine yönelik önlem alınmaması durumunda ise yönetim kurulunun, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirerek şirketin iflasını istemesi gerekmektedir.

BULGU 3: Şirketin Yabancı Kaynaklarının Öz Kaynaklarını Geçmesi Sebebiyle Finansal Gider Kısıtlamasına Tabi Olması

Şirketin yabancı kaynaklarının öz kaynaklarını geçmesi sebebiyle finansal gider kısıtlamasına tabi olduğu görülmüştür.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler" başlıklı 11'inci maddesinin (i) bendinde;

"Kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri dışında, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma

münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan kısmı. Belirlenecek oranı sektörler itibarıyla farklılaştırmaya Cumhurbaşkanı, bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.” denilmektedir.

25.05.2021 tarih 31491 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 18)’de ise;

“6322 sayılı Kanunun 37 nci maddesiyle 1/1/2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere 5520 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (i) bendiyle; kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri dışında, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan kısmı kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, bu oranı sektörler itibarıyla farklılaştırmaya Cumhurbaşkanı, bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Cumhurbaşkanı bu yetkisini 4/2/2021 tarihli ve 31385 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3/2/2021 tarihli ve 3490 sayılı Cumhurbaşkanî Kararıyla kullanmış olup bu Kararda 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarına uygulanmak üzere söz konusu gider ve maliyet unsurlarının %10'unun kurum kazancının tespitinde indiriminin kabul edilmeyeceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla, yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşmış olan kurumlar vergisi mükelleflerinin, aşan kısım sınırlı olmak üzere, yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'luk kısmı, kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınacaktır. ...”

hükümleri yer almaktadır.

Belirtilen mevzuat hükümlerinde yabancı kaynakları öz sermayesinin üzerinde olan kurumlar vergisi mükelleflerinin, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet

unsurları toplamının %10'u kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınmayacak ve Kanunen Kabul edilmeyen gider olacaktır.

Yapılan incelemelerde, Şirketin yabancı kaynaklarının öz kaynaklarını aşması sebebiyle finansal gider kısıtlamasına tabi olarak kullanmış olduğu yabancı kaynaklara ilişkin olarak, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unun kanunen kabul edilmeyen gider olarak kurum kazancına ilave edildiği görülmüş ve olmayan bir gelirin vergi yükünün Şirkete yüklendiği tespit edilmiştir. Bu durum Şirket öz kaynaklarının daha da azalmasına ve Şirket mali tablolarındaki yabancı kaynak öz sermaye dengesinin şirket aleyhine bozulmasına sebebiyet vermektedir.

Şirket tarafından verilen cevapta, özkaynak/yabancı kaynak dengesinin sağlanacağı ve yabancı kaynak kullanımına özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, şirketin kullandığı yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altındaki giderlerinin 5520 sayılı Kanun'un ilgili düzenlemesinde belirtilen orandaki kısmının kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınmaması için öz kaynak / yabancı kaynak dengesinin sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Muhtasar Beyannameleri ile Beyan Edilmiş Olan Vergilerin İlgili Olduğu Vergi Dairesine Ödenmemesi

2024 Yılı Muhtasar Beyannameleri ile beyan edilmiş olan vergilerin ilgili olduğu vergi dairesine ödenmediği tespit edilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinde, işverenlerin hizmet erbabına yaptıkları ücret ya da ücret sayılan ödemeleri dolayısıyla ilgililerin gelir vergisi ödemelerine mahsup edilmek üzere tevkifat yapacakları, aynı Kanun'un 84'üncü maddesinde ise söz konusu tevkifatlar dolayısıyla işverenlerin vergi sorumlusu olarak muhtasar beyanname verecekleri ifade edilmiştir. Aynı Kanun'un 98'inci maddesinde, vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanların bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif

ettikleri vergileri ertesi ayın yirmi üçüncü günü akşamına kadar (Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 29.03.2019 tarih ve 115 numaralı Sirküler gereğince yirmi altıncı günü akşamına kadar) vergi dairesine bildirmeye yükümlü oldukları, aynı Sirküler'in 119'uncu maddesinde ise yapılan vergi tevkifatının, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar bağlı bulundukları vergi dairesine yatırılacağı belirtilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil usulü Hakkında Kanun'un "Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı" başlıklı 51'inci maddesine göre; amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı 21/5/2024 tarihi itibarıyla %4,5 oranında gecikme zammı tatbik olunacağı, ay kesirlerine isabet eden gecikme zammının ise günlük olarak hesap edileceği hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan Şirket, Türk Ticaret Kanunu'nun 16'ncı ve 18'inci madde hükümlerine göre tacir sıfatını taşımakta olup bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etme yükümlülüğü bulunmaktadır. Buna göre, Şirket tarafından işçilere yapılan ücret ve ücret sayılan ödemeler üzerinden söz konusu kişilerin gelir vergilerine mahsuben kesilen tutarların ilgili ayı takip eden ayın 26'ncı günü akşamına kadar beyan edilip ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla Şirketin vergi dairesine 82.860.976,14 TL vergi asıl borcu, 8.487.600,72 TL gecikme zammı olmak üzere toplam 91.348.576,86 TL tutarında borcu olduğu görülmüştür.

Şirket cevabında, Antalya Muratpaşa Belediyesine yapılan personel temini hizmet karşılığında alınan hakediş ödemelerinde düzensiz tahsilatlar nedeniyle muhtasar beyannameleri ile beyan edilmiş olan vergilerin, vergi dairesine ödemelerde aksamalar olduğu ve şirketin imkanları nispetinde ödendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a göre gecikme zammı gibi fer'i alacakların doğmasına ve Şirketin ilave mali yük altına girmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle, bahse konu ödemelerin vadeleri de dikkate alınmak suretiyle zamanında yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: KDV Beyannameleri İle Beyan Edilmiş Olan Katma Değer Vergisi Tutarlarının İlgili Olduğu Vergi Dairesine Ödenmemesi

2024 yılı Katma Değer Vergisi (KDV) Beyannameleri ile beyan edilmiş olan vergilerin ilgili olduğu vergi dairesine ödenmediği tespit edilmiştir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 9'uncu ve 46'ncı maddelerinde; mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanların verginin ödenmesinden sorumlu tutabileceği, beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanların, bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verecekleri ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar ödemeye mecbur oldukları hükmü bulunmaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil usulü Hakkında Kanun'un "Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı" başlıklı 51'inci maddesine göre; amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı 21/5/2024 tarihi itibarıyla %4,5 oranında gecikme zammı tatbik olunacağı, ay kesirlerine isabet eden gecikme zammının ise günlük olarak hesap edileceği ifade edilmiştir.

Öte yandan Şirket, Türk Ticaret Kanunu'nun 16'ncı ve 18'inci madde hükümlerine göre tacir sıfatını taşımakta olup, bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etme yükümlülüğü bulunmaktadır. Mevzuat hükümlerine göre, Şirket tarafından bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerinin beyanname verilerek vergi dairesine ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla Şirketin vergi dairesine 3.102.008,86 TL vergi asıl borcu, 289.179,01 TL gecikme zammı olmak üzere toplam 3.391.187,87 TL tutarında KDV borcunun olduğu görülmüştür.

Şirket cevabında, Antalya Muratpaşa Belediyesine yapılan personel temini hizmet karşılığında alınan hakediş ödemelerinde düzensiz tahsilatlar nedeniyle vergi dairesine ödemelerde aksamalar olduğu ve vergi borcunun şirketin nakit akışına göre peyder pey ödendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a göre gecikme zammı gibi fer'i alacakların doğmasına ve Şirketin ilave mali yük altına girmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle, bahse konu ödemelerin vadeleri de dikkate alınmak suretiyle zamanında yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Bazı Alımların Kamu İhale Kanunu Kapsamı Dışında Yapılması

Şirket tarafından; bağımsız denetim hizmet alımı, temsil ağırlama, avukatlık ve mali müşavirlik hizmeti alımlarının herhangi bir ihale usulü veya doğrudan temin yöntemi kullanılmadan yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'inci maddesi uyarınca; belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları Şirketler de Kanun kapsamındadır.

Aynı Kanunun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; *"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur."* ifadelerine yer verilmiştir.

Öte yandan mezkur Kanun'un 3'üncü maddesinde Kanun'dan istisna olan durumlar, 19'uncu maddesinde ihale usulleri ve 22'nci maddesinde doğrudan temin kapsamında yapılacak alımlar sayılmıştır.

Yukarıdaki hükümlerden anlaşılabacağı üzere, Falez Çevre Yönetim Danışmanlığı Turizm İnş. San. Ve Tic. A.Ş. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi bir şirket olduğu, istisna kapsamında olmayan alımlarını ihale usulleriyle veya şartları taşıyorsa doğrudan teminle yapması gerektiği açıktır. Ancak yapılan incelemede, bağımsız denetim hizmet alımı, temsil ağırlama, avukatlık ve mali müşavirlik danışmanlık hizmeti alımlarının herhangi bir ihale usulü veya doğrudan temin yöntemi kullanılmadan temin edildiği görülmüştür.

Şirket cevabında, bağımsız denetim hizmet alımının 2025 yılında doğrudan temin usulü ile teklif alınarak yapıldığı, avukatlık ve mali müşavirlik hizmet alımlarının 2025 yılından itibaren 4734 Sayılı Kanun kapsamında yapılacağı ve temsil ağırlama giderlerinin bundan böyle mevzuatta belirtilen usullere uygun olarak yapılmasına dikkat edileceği bildirilmiştir.

Sonuç olarak, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun öngördüğü müeyyidelerle karşı karşıya kalınmaması açısından söz konusu hizmet alımlarının mevzuatta belirtilen usullerle yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

Şirket bünyesinde istihdam olunan işçilere, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırılarak ödemede bulunulduğu görülmüştür.

4857 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinin birinci fıkrasında, ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilceğı, fazla çalışmanın, Kanun'da yazılı koşullar çerçevesinde, haftalık kırk beş saati aşan çalışmalar olduğu, anılan maddenin yedinci fıkrasında fazla saatlerle çalışmak için işçinin onayının alınması gerektiğı, sekizinci fıkrasında fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı ve son fıkrasında fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmanın ne şekilde uygulanacağının çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceğı belirtilmiştir. Diğer yandan mezkur Kanun'un 104'üncü maddesinde, Kanun'un 63'üncü maddesinde ve yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran işveren veya işveren vekiline idari para cezası verileceğı ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un verdiği bu yetkiye dayanarak 06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliğı yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik'in "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamayacağı, bu süre sınırının, işyerlerine veya yürütölen işlere değıl, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu ve fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan sürelerin yarım saat, yarım saati aşan sürelerin ise bir saat sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre fazla çalışma süresinin bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olmaması gerekir. Ancak 2024 yılına ilişkin fazla çalışmaların incelenmesi sonucunda, 315 işçinin yıllık 270 saatten fazla çalışma yaptığı ve söz konusu çalışma karşılığı ücretlerinin ödendiğı tespit edilmiştir.

Şirket tarafından verilen cevapta, Şirket bünyesinde 696 Sayılı KHK gereğı Muratpaşa Belediyesinde üst işveren olarak istihdam edilen işçilerin mesailer ve fazla çalışma sürelerinin Muratpaşa Belediyesince planlanmakta olduğu ve bulgu hakkında Belediyenin bilgilendirildiğı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, idari para cezasına muhatap olmamak ve Kanun'a aykırı hareket etmemek amacıyla Şirket uhdesinde istihdam olunan işçilerin 4857 sayılı Kanun'a uygun olarak fazla mesai sürelerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirkette çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır. Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 Yılında 2.666,00 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 17.05.2024 tarih ve 32549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2024/7 sayılı Genelgesi'nde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl

içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir. Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede; 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri yürütmek amacıyla kurulan Şirkette, işçi olarak görev yapan çok sayıda kullandırılmayan yıllık iznin bulunduğu, yıllık izin takiplerinin ise işçilerin fiilen görev yaptığı Belediye ve Belediye şirketi tarafından yürütülmekte olduğu tespit edilmiştir. İşçilerin birikmiş yıllık ücretli izinlerinin kanuna uygun olarak kullandırılmamasına ilişkin örnek olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Birikmiş Yıllık Ücretli İzni Bulunan İşçilere İlişkin Örnek Tablo

S.N.	Ad Soyad	Birim	Kalan Yıllık İzin
1	M.İ.	SOSYAL DESTEK HİZM MÜDÜRLÜĞÜ	234
2	Y.K.	KREŞ MÜDÜRLÜĞÜ	218
3	E.Ç.	SPOR İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	207
4	M.A.	PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ	205
5	H.U.	HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ	198
6	İ.K.	PARK VE BAHÇELER MÜDÜRLÜĞÜ	186
7	M.Ş.	İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	176
8	T.G.	SPOR İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	172
9	K.K.	SPOR İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ	171
10	M.İ.	SOSYAL DESTEK HİZM MÜDÜRLÜĞÜ	170

Şirket tarafından verilen cevapta, Şirket bünyesinde 696 Sayılı KHK gereği Muratpaşa Belediyesinde üst işveren olarak istihdam edilen işçilerin izinlerinin kullandırılması Muratpaşa Belediyesince planlanmakta olduğu ve bulgu hakkında Belediyenin bilgilendirildiği ifade edilmiştir.

Yıllara sari olarak kullanılmayan birikmiş yıllık izinleri bulunan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği

yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması amacıyla Belediye nezdinde girişimde bulunulması gerekmektedir.

BULGU 6: Şirket Bütçesinin Hazırlanmaması

Şirketin, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilerek uygulamaya konulan şirket bütçesinin olmadığı tespit edilmiştir.

Bütçe, gelecek faaliyet dönemi için şirketin amaçlarına, hedeflerine ve politikalarına dayalı olarak yönetim kurulu tarafından hazırlanan kapsamlı planların parasal ve sayısal olarak ifade edildiği rapordur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin düzenlendiği "Genel olarak" başlıklı 374'üncü maddesinde; Yönetim kurulunun, genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkili olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Devredilemez görev ve yetkiler" başlıklı 375'inci maddesinde ise; muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde finansal planlama için gerekli düzenin kurulması, yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Şirket bütçeleri, kuruluşun içinde bulunduğu şartlara göre kârlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda en uygun seçenekleri finansal olarak planlayan, şirket çalışmalarını disipline eden, finansal hedeflere ne derecede ulaşıldığını gösteren ve oluşabilecek finansal risklerin yönetilmesini sağlayan önemli yönetim ve kontrol araçlarıdır. Bu doğrultuda, etkin bir mali yönetimin gereği olarak, finansal planlama düzeninde öncelikle 6102 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine göre yönetim kurulu tarafından bütçenin hazırlanmasının sağlanması ve onaylanması gerekmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde 2024 yılı faaliyet dönemi için Şirketin amaçlarına, hedeflerine ve politikalarına dayalı olarak herhangi bir bütçe hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Bütçe, Şirketlere etkin bir maliyet ve para yönetimine sahip olma, finansal sorunların ortaya çıkmadan önlenebilirliğini sağlama ve hazırlanan veya hazırlanacak proje ve faaliyetler için uygun kaynağı tahsis etme açısından katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte Şirketler bütçe planlaması ile gelir ve giderleri hakkında daha detaylı bilgiye ulaşabilmekte, faaliyetleri için gerekli olan ihtiyaçlarını da daha uygun kaynaktan sağlayabilmektedir.

Yönetim kurulu ve üst düzey yöneticiler tarafından Şirketin mali durumunun düzenli olarak kontrol edilmesi, ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması veya Şirketin geleceğine ilişkin misyon ve vizyon oluşturularak stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedeflerin saptanması bütçe planlamasının yapılmasına bir engel teşkil etmemelidir.

Şirket tarafından verilen cevapta, bundan sonra her yıl Şirket Yönetim Kurulu tarafından şirket bütçesinin hazırlanacağı ifade edilmiştir

Bu itibarla, gerek sağlıklı bir finansal planlamanın yapılması gerekse de Şirketin finansal hedeflerine ulaşmasına yardımcı olması için 6102 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereği Şirket bütçesinin hazırlanarak uygulamaya konulması gerekmektedir.

BULGU 7: Olağan Genel Kurul Toplantılarının Kanunda Öngörülen Sürede Yapılmaması

Şirket olağan genel kurul toplantısının 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen süre içerisinde yapılmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Kanun'un 407'nci maddesinde, pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanacakları ifade edilmiş, 408'inci maddesinde genel kurulun hangi hallerde toplanacağı hüküm altına alınmış, anılan Kanun'un 409'uncu maddesinde ise olağan genel kurul toplantısının her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılacağı belirtilmiştir.

Genel kurul bütün pay sahiplerinden oluşan ve anonim şirketin en üst düzey karar organı olup şirket pay sahiplerinin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Şirket pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanmaktadırlar.

Kanuna göre genel kurul toplantıları olağan ve olağanüstü olmak üzere iki şekilde yapılabilir. Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılır. Bu toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim

kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapılır ve karar alınır. Bu hükme göre her faaliyet dönemine ait olağan genel kurul toplantısının ne zaman yapılacağı takdire bırakılmamış olup, faaliyet dönemi bittikten sonraki 3 (üç) ay içinde yapılması yasal zorunluluk olarak belirlenmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin 2020-2024 yıllarında Olağan genel Kurul toplantılarının anılan Kanun'da belirlenmiş olan süreden sonraki tarihlerde yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: Olağan Genel Kurul Toplantı Tarihleri

SIRA NO	OLAĞAN GENEL KURUL YILI	TARİHİ
1	2019 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI	23.06.2020
2	2020 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI	29.04.2021
3	2021 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI	20.04.2022
4	2022 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI	04.04.2023
5	2023 YILI OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI	04.05.2024

Her ne kadar Kanunda şirket olağan genel kurul toplantısının süresinde yapılmaması durumunda herhangi bir yaptırım öngörülmemişse de, toplantının süresinde yapılmaması sebebiyle şirketin en üst düzey karar organı olan genel kurul üzerine düşen fonksiyonu zamanında yerine getirememektedir.

Ayrıca faaliyet döneminden sonraki üç ay içinde yapılacak genel kurullarda geçmiş döneme ilişkin finansal tabloların ve geçmiş yönetim kurulunun yıllık raporlarının, görüşülmesi, varsa kârın kullanım şeklinin, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesi, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile yeni yönetim organlarının seçimi ve şirketin geleceğiyle ilgili diğer konulara ilişkin müzakere yapılması ve kararlar alınması modern işletmecilik ve kurumsal yönetim gereği daha etkin olacaktır.

Şirket cevabında, olağan genel kurul toplantılarının her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içerisinde yapılmasına özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirket kararlarının zamanında ve sağlıklı alınabilmesini teminen şirketin en üst düzey karar organı olan genel kurulun olağan toplantılarının Kanunda öngörüldüğü üzere her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>